

204224 ปฏิบัติการวงจรตรรกะ

ปฏิบัติการที่ 2 ระบบควบคุมความปลอดภัยรถยนต์ (Car Security System) (การลดรูปสมการลอจิก Karnaugh Maps)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นิสิตได้รับความรู้จากการเรียนในวิชา 204222 มาประยุกต์ใช้งานจริง ออกแบบระบบควบคุมความปลอดภัยรถยนต์ โดยใช้ Karnaugh Maps ช่วยในการหาสมการลอจิก

ทฤษฎีที่ต้องเข้าใจ

หลักการลดรูปสมการลอจิก (Boolean/Logic Algebra)

นอกจากการใช้กฎการลดรูปต่าง ๆ ของสมการลอจิก อีกวิธีหนึ่งที่ยังง่ายเพราะเป็นการใช้รูปภาพไดอะแกรมคือ Karnaugh map (หรือเรียกย่อว่า K-map) ซึ่งมีหลักการง่าย ๆ ดังนี้

- 1) หากมีตัวแปร 2 ตัวให้สร้าง K-map ไดอะแกรมดังนี้ (เทียบกับ Truth Table ข้างเพื่อความเข้าใจ) นิสิตสังเกตการณ่วงค่า ลอจิกของตัวแปร

A	B	F
0	0	a
0	1	b
1	0	c
1	1	d

Truth Table.

A \ B	0	1
0	a	b
1	c	d

F.

ให้คัดลอกค่าผลลัพธ์ F (output) จาก Truth table มาลงที่ตาราง K-map ตรงตามตำแหน่งตัวแปร A และ B ดังรูป

A	B	F
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

Truth Table.

A \ B	0	1
0	0	1
1	1	1

F.

จากนั้นเขียนสมการลอจิกตามหนี่ที่เป็น 1 ตามตามตัวแปร A และ B เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ฟังก์ชัน $Z = f(A, B) = \overline{A}B + AB$ จาก Truth table จะวาด K-map ไดอะแกรม

ได้

A	B	$Z = \overline{A}B + AB$
0	0	0
0	1	0
1	0	1
1	1	1

A \ B	0	1
0		1
1		1

เราจะได้ว่าจาก K-map ไตอะแกรมเมื่อจัดกลุ่มลอจิก 1 เข้าด้วยกัน จะได้ว่า $Z = A$

ซึ่งถ้าใช้ กฎการลดรูปต่าง ๆ ของสมการลอจิกจะเป็นดังนี้

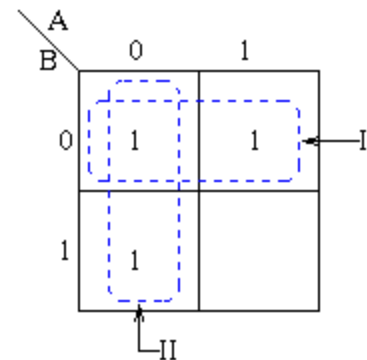
$$Z = \overline{A}\overline{B} + \overline{A}B + A\overline{B}$$

$$Z = A(\overline{B} + B)$$

$$Z = A(1) = A$$

ตัวอย่างที่ 2 ฟังก์ชัน $Z = f(A, B) = \overline{A}\overline{B} + \overline{A}B + \overline{A}B$

A	B	$Z = \overline{A}\overline{B} + \overline{A}B + \overline{A}B$
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

กัน จะได้

เราจะได้ว่าจาก K-map ไตอะแกรมเมื่อจัดกลุ่มลอจิก 1 เข้าด้วยกัน
ว่า $Z = \overline{A} + \overline{B}$

ซึ่งถ้าใช้ กฎการลดรูปต่าง ๆ ของสมการลอจิกจะเป็นดังนี้

$$Z = \overline{A}\overline{B} + \overline{A}B + \overline{A}B$$

$$Z = (\overline{A}\overline{B} + \overline{A}B) + \overline{A}B$$

$$Z = \overline{A}(\overline{B} + B) + \overline{A}B$$

$$Z = \overline{A} + \overline{A}B$$

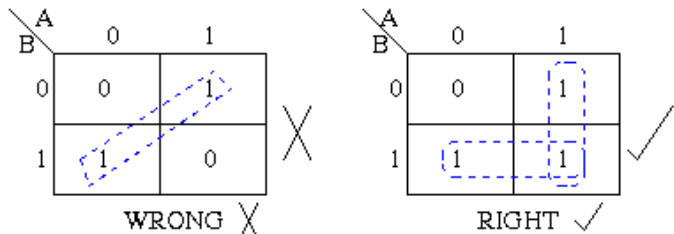
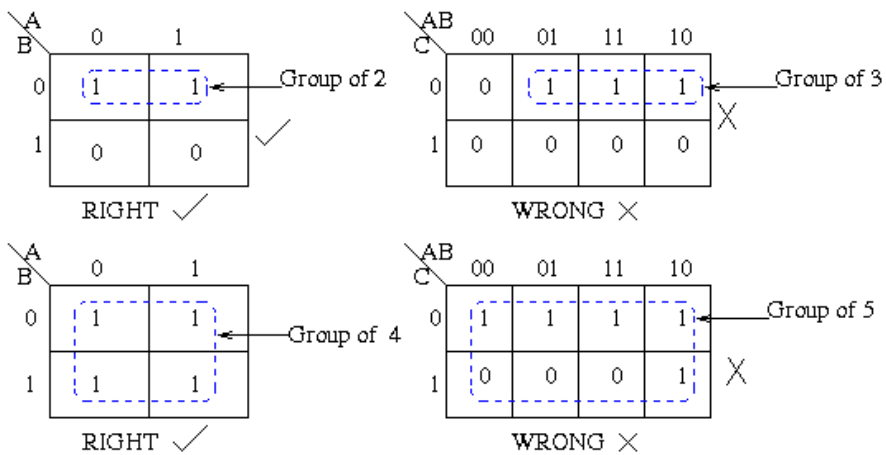
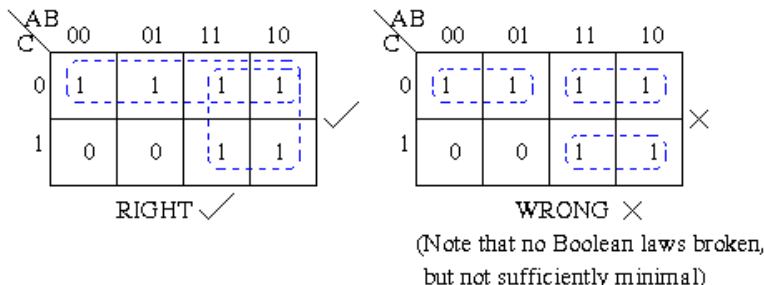
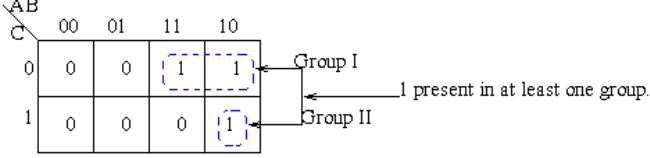
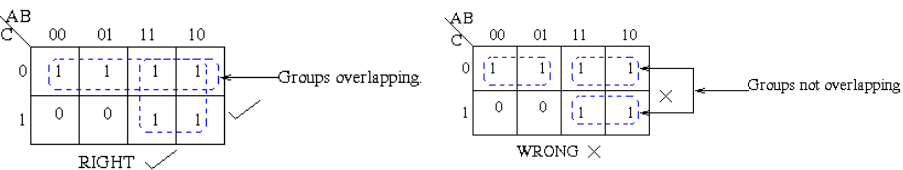
$$Z = (\overline{A} + \overline{A}B) + \overline{A}B \text{ เพราะ } \overline{A} = \overline{A} + \overline{A}B$$

$$Z = \overline{A} + (\overline{A}B + \overline{A}B)$$

$$Z = \overline{A} + \overline{B}$$

กฎ Karnaugh map ในการลดรูปสมการลอจิก คือจัดกลุ่มลอจิก 1 ที่อยู่ใกล้กันดังนี้

	กลุ่มที่จัดใกล้จะต้องไม่รวม ลอจิก 0

	กลุ่มที่จัดต้องอยู่ในแนวแนว หรือแนวตั้ง ห้ามแนวทะแยง
	กลุ่มที่จัดต้องมีจำนวน 1, 2, 4, 8 ... หรือ 2^n
	กลุ่มที่จัดต้องมี-กลุ่มที่จะจัด ต้องให้ใหญ่ที่สุดเท่าที่จะจัด ได้
	ทุกๆช่องที่มีลอจิก เป็น 1 จะ ถูกจัดเข้ากลุ่มเสมอกลุ่มที่จัด สามารถเล็กสุดคือมี 1 ตัว เดียว
	กลุ่มที่จัดสามารถทับซ้อนกัน ได้

	กลุ่มที่จัดสามารถข้ามตาราง ขวาสุดไปซ้ายสุด ล่างสุดไป บนสุดของตารางได้ (นิสิต ต้องวางลำดับค่าลอจิกของ ตัวแปรให้ถูกต้อง)
	พยายามการจัดกลุ่มให้มี จำนวนกลุ่มน้อยที่สุด ตามกฎ ข้างต้นสามารถประยุกต์ใช้ได้ หมด

การทดลอง ระบบควบคุมความปลอดภัยรถยนต์ (Car Security System)

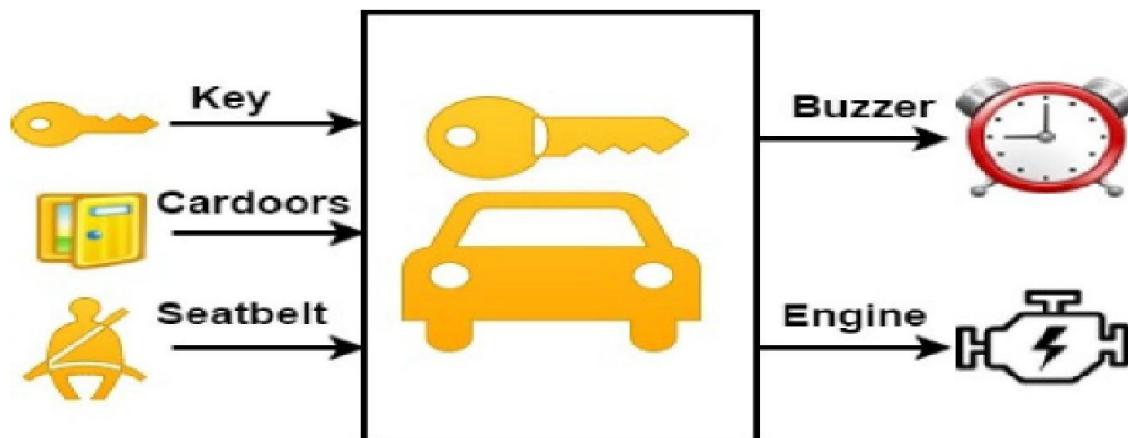
อุปกรณ์ที่ต้องใช้ 1) โปรแกรม logicism

2) อุปกรณ์ตามตาราง

No.	Description of Item	Quantity
1	NX-4i Board	1
2	7404 Hex Inverters	1
3	7408 Quad AND gate	1
4		
5		
6		

เงื่อนไขการทำงานของระบบ

1. เพื่อความปลอดภัยของผู้ขับขี่และผู้ร่วมเดินทาง การติดเครื่องยนต์จะทำได้ต่อเมื่อผู้ขับเข้าไปนั่งในรถ และระบบตรวจสอบได้ว่าประตูทั้งหมดถูกปิดอย่างเรียบร้อย และที่นั่งมีคนนั่งได้สวมเข็มขัด (Seatbelt) แล้ว และพร้อมกับคนขับรถปิดลูกกุญแจเพื่อสตาร์ทรถ ตรวจสอบทุกอย่างถูกต้องเครื่องยนต์จะถูกสตาร์ท แต่ถ้าไม่ใช่จะมีเสียงเตือนดังขึ้นแทน

Car Security System

นิสิตจงออกแบบวงจรตรรกะของสัญญาณ สตาร์ทเครื่องยนต์(Engine) และของสัญญาณเสียงเตือน (Buzzer)

- 1) เขียน Truth table โดย K=Key C=Cardoors S=Seatbelt B=Buzzer และ E=Engine

Inputs			Output	
K	C	S	B	E
0	x	x	0	0
1	0	0	1	0
1	1	0	1	0
1	1	1	0	1
1	1	0	1	0

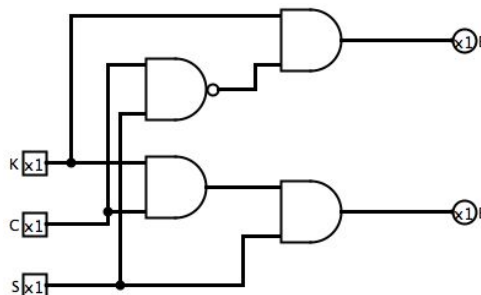
- 2) เขียนสมการตรรกะโดยใช้วิธี K-Maps

	CS			
Key	00	01	11	10
0	0	0	0	0
1	0	0	1	0
$E = KCS$				

	CS			
Key	00	01	11	10
0	0	0	0	0
1	1	1	0	1
$B = KC' + KS' = K(C' + S') = K(CS)'$				

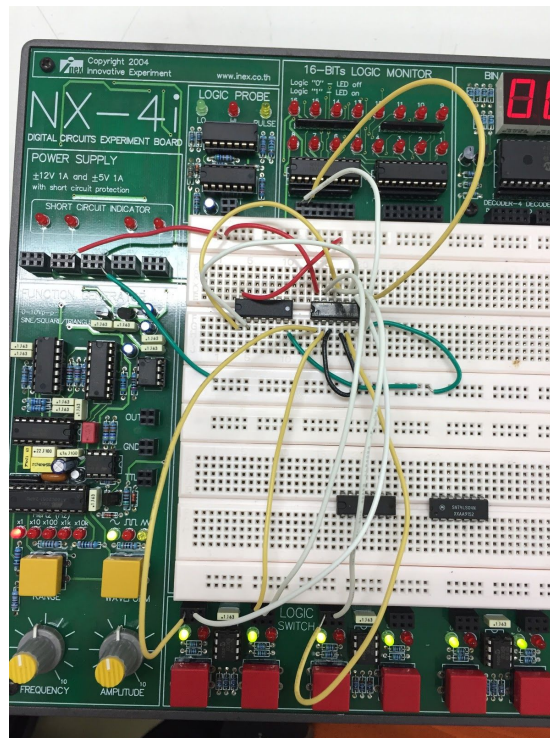
จัดกลุ่มในไดอะแกรม K-map

2. จำลองการทำงานบนโปรแกรม Logisim

ภาพไดอะแกรมวงจร

3. จงใช้ IC ต่อยวงจรที่ออกแบบ บนบอร์ดทดลอง NX-4i สอบการทำงาน ให้ตรงกับ Truth Table ที่ได้จากการจำลอง

ภาพถ่ายวงจรบนบอร์ดทดลอง NX-4i สอบ

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม วงจรดิจิทัลตรวจเลขคี่(Odd number)

- 1) ตัวเลขขนาด 4 บิต แทนเลขจำนวนเต็มบวกฐานสิบ (Unsign Integer) ให้ห็นิตออกแบบวงจรตรวจตรวจสอบว่าตัวเลข(ฐานสิบ)ที่เกิดขึ้นจากค่า 0 – 9 เป็นเลขจำนวนคี่ สมมุติให้ DCBA เป็นเลขฐานสองประจำหลัก D คือหลักที่ 3 และ A คือหลักที่ 0

1.1 นิสิตเขียน Truth table

D	C	B	A	ค่าจำนวนฐานสิบ	Odd
0	0	0	0	0	0
0	0	0	1	1	1
0	0	1	0	2	0
0	0	1	1	3	1
0	1	0	0	4	0
0	1	0	1	5	1
0	1	1	0	6	0
0	1	1	1	7	1
1	0	0	0	8	0
1	0	0	1	9	1

และเขียน K-map ไดอะแกรม แล้วจัดกลุ่มช่องตารางที่เป็นหนึ่ง

	$\overline{C}\overline{D}$	$\overline{C}D$	CD	$C\overline{D}$
$\overline{A}\overline{B}$	0	1	1	0
$\overline{A}B$	0	1	1	0
AB	0	1	1	0
$A\overline{B}$	0	1	1	0

สมการลอจิกที่ได้คือ Odd=.....D.....

1.2 จำลองการทำงานบนโปรแกรม Logisim (ไม่ต้องทดลองบนบอร์ด NX-4i)

ภาพไดอะแกรมวงจร